

ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΑ

ΙΣΤΟΡΙΑ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗΣ

ΠΡΟΣΦΥΓΙΚΟ ΖΗΤΗΜΑ

ΟΜΑΔΑ Α

1. Να δοθούν σύντομα οι ορισμοί των ακόλουθων όρων
αυτεπιστασία, Μακεδονική Επιτροπή, Μικτή Επιτροπή (1914)
15 μονάδες
2. Να χαρακτηρίσετε τις προτάσεις ανάλογα με το περιεχόμενο
τους, τοποθετώντας δίπλα στην καθεμία την ένδειξη Σωστό/Λάθος
α. Για την οριστική εκτίμηση των περιουσιών που
εγκαταλείφθηκαν στην Τουρκία συστάθηκαν Δευτεροβάθμιες
Επιτροπές
β. Ο ελληνικός στρατός αποβιβάστηκε στη Σμύρνη 15 Μαΐου 1919
γ. Το 1837 δημιουργήθηκε συνοικισμός στο Αντίρριο για τους
Σουλιώτες.
δ. Με την άφιξη των προσφύγων το έργο της προσωρινής
στέγασης ανέλαβε το Υπουργείο Περίθαλψης.
ε. Το 1922 δόθηκε στους κατοίκους της Ανατολικής Θράκης και
στους Έλληνες της χερσονήσου της Καλλίπολης προθεσμία ενός
μήνα για να εκκενώσουν την περιοχή.
10 ονάδες
3. Τί γνωρίζετε για την δημιουργία του προσφυγικού συνοικισμού
στην Ερμούπολη της Σύρου;
12 μονάδες
4. Ποιές ήταν οι επιπτώσεις από την άφιξη των προσφύγων στην
εθνολογική σύσταση του πληθυσμού της Ελλάδας;
13 μονάδες

ΟΜΑΔΑ Β

Β 1. Με βάση τα στοιχεία που θα αντλήσετε από το ακόλουθο
παράθεμα και σε συνδυασμό με τις ιστορικές σας γνώσεις να
αναφερθείτε στον τρόπο που εκφράστηκε η διαμάχη μεταξύ των
αυτοχθονιστών και των ετεροχθονιστών.

25 μονάδες

Η αντιπαράθεση αυτοχθονιστών και ετεροχθονιστων πληρεξουσίων στην Εθνοσυνέλευση, 1843-44

Ο Ιωάννης Μακρυγιάννης (πληρεξούσιος Αθηνών, αυτοχθονιστής) υποστήριξε τον αποκλεισμό των ετερόχθονων από τις δημόσιες θέσεις: «Από τον παριωτισμό μας εσαπίσαμεν το σπίτι μας • μας φθάνει πλέον ο πατριωτισμός. Ας αγκαλιάσωμεν τον βασιλέα μας να φκιάσωμεν το σπίτι μας. Αυτοί [οι ετερόχθονες] εκάθησαν τόσα χρόνια και έτρωγαν ψωμί και έφεραν την πατρίδα μας άνω-κάτω. Ας καθίσωμεν τώρα και ημείς να φάγωμεν ψωμί».

Ο Ευστάθιος Σίμος (πληρεξούσιος Ηπειρωτών, ετεροχθονιστής): «Εν μόνον ήτο το βέβαιον, ότι ολίγον ή πολύ, μικρόν ή μέγα μέρος της από αίματα πλημμυρούσης [ελληνικής] γης ήθελεν μείνει ελεύθερον αυτό το μέρος έπρεπε να είναι η κοινή πατρίς όλων των επαναστησάντων Ελλήνων, όλων των κατοίκων των επαρχιών εκείνων όσοι εις τον πόλεμον ηγωνίσθησαν, εθυσιάσθησαν, έπαθον, κατεστράφησαν. Ιδού η μεγάλη συνθήκη, η συνδέσασα τας επαναστατησάσας ελληνικάς επαρχίας, ιδού το μέγα προς αλλήλους συνάλλαγμα των Ελλήνων γραφέν όχι με μελάνην, αλλά με αίμα. Ήτο ένωσις ειλικρινής, ήτο ένωσις αδελφική. Ποίος εις την μακαρίαν εποχήν εκείνην, εποχήν κινδύνων, εποχήν των παθημάτων, αλλά και εποχήν δόξης και ακραιφνούς τότε πατριωτισμού, ποίος ήθελε φροντίσει, ποίος ήθελεν ειπει ότι άλλο παρά κοινή ήθελεν είσθαι η μέλλουσα τύχη των ηνωμένων εκείνων λαών, των αδιαίρετων εκείνων επαρχιών;»

1. Δημάκης, Η Πολιτειακή Μεταβολή του 1843 και το Ζήτημα των Αυτόχθονων και Ετερόχθονων.

Β 2. Αξιοποιώντας τα στοιχεία των παρακάτω παραθεμάτων και τις ιστορικές σας γνώσεις να αναφερθείτε α) στην δημιουργία της ΕΑΠ και β) στους λόγους που δόθηκε προτεραιότητα στην εγκατάσταση των προσφύγων στην Μακεδονία και στην Δυτική Θράκη.

25 μονάδες

Πίνακας

Κατανομή των προσφύγων κατά γεωγραφικό διαμέρισμα (1928)

ΔΙΑΜΕΡΙΣΜΑ	ΑΡΙΘΜΟΣ	ΠΟΣΟΣΤΟ
Μακεδονία	638253	52.2%
Στερεά Ελλάδα	306193	25.1%
Δυτ. Θράκη	107607	8.8%
Νησιά Ανατ. Αιγαίου	56613	4.6%
Θεσσαλία	34659	2.8%
Κρήτη	33900	2.8%
Πελοπόννησος	28362	2.3%
Ήπειρος	8179	0.7%
Κυκλάδες	4782	0.4%
Ιόνια νησιά	3301	0.3%
ΣΥΝΟΛΟ	1221849	100%

ΚΕΙΜΕΝΟ 2

Η Επιτροπή Αποκατάστασης Προσφύγων για την αντιμετώπιση των προβλημάτων των προσφύγων μετά την ανταλλαγή, η Κοινωνία των Εθνών κατάρτισε το πρώτο πρόγραμμα αρωγής προσφύγων στην ιστορία της. Επίσης, στις 29 Σεπτεμβρίου 1923 καταρτίστηκε στο πλαίσιο του Συμβουλίου της Κοινωνίας των Εθνών Πρωτόκολλον αφορών εις την αποκατάστασιν των εν Ελλάδι προσφύγων και εις την προς τούτον ίδρυσιν Επιτροπής Αποκατάστασης Προσφύγων. Το Πρωτόκολλο προέβλεψε ότι η κυβέρνηση της Ελλάδος αναλάμβανε την υποχρέωση να ιδρύσει την Επιτροπή Αποκατάστασης Προσφύγων (στο εξής: Ε.Α.Π.), της οποίας η οργάνωση και η λειτουργία θα διέπονταν από σχετικό Καταστατικό (άρθρο 1 του Πρωτοκόλλου). Παράλληλα, εγκρίθηκε το Καταστατικό της Ε.Α.Π., το άρθρο 12 του οποίου οριοθέτησε την αποστολή της ως εξής: «Το έργον της Επιτροπής Αποκατάστασης Προσφύγων είναι η διά των εις αυτήν εκχωρημένων γαιών, των εις την διάθεσιν αυτής τιθεμένων χρηματικών ποσών και των ιδίων αυτής εισοδημάτων αποκατάστασις προσφύγων εις έργα παραγωγικά είτε εις την ύπαιθρον χώραν είτε αλλαχού εν Ελλάδι». Η Ε.Α.Π. ήταν ένα «αυτόνομο γραφείο», αποτελούμενο από έναν αξιωματούχο της Κοινωνίας των Εθνών και δύο μέλη της κυβέρνησης της Ελλάδας, που διορίζονταν με σύμφωνη γνώμη της Κοινωνίας των Εθνών. Πρώτος πρόεδρος της διετέλεσε ο Αμερικανός διπλωμάτης Henry Morgenthau. Η Ε.Α.Π. υποκατέστησε ως προς τις αρμοδιότητες για τον εποικισμό και την αποκατάσταση τα Υπουργεία Γεωργίας και Πρόνοιας. Η πρώτη επίσημη συνάντηση των μελών της πραγματοποιήθηκε τον Νοέμβριο του 1923 και τα μέλη της μετέβησαν στη Θεσσαλονίκη για να εκτιμήσουν το εποικιστικό έργο της κυβέρνησης. Οι οικονομικές εργασίες της άρχισαν την 1η Ιανουαρίου 1924 και λειτούργησε μέχρι την 24η Ιανουαρίου 1930, οπότε υπογράφηκε η Σύμβαση μεταξύ της Κυβέρνησης της Ελλάδας και της Ε.Α.Π. για την εκκαθάριση της περιουσίας της Ε.Α.Π. μέχρι την 30ή Δεκεμβρίου του 1930. Στη συνέχεια, καταρτίστηκε συμβολαιογραφική πράξη μεταβίβασης της ακίνητης περιουσίας της Ε.Α.Π. στην κυβέρνηση της Ελλάδας. Για την αντιμετώπιση των τεράστιων οικονομικών, δημογραφικών και κοινωνικών προβλημάτων, τον Φεβρουάριο του 1923 η Ελλάδα απευθύνθηκε στο Συμβούλιο της Κοινωνίας των Εθνών. Το 1924 και το 1928 έλαβε δύο εξωτερικά δάνεια, το «προσφυγικό» και το «σταθεροποιητικό». Η ίδρυση της Ε.Α.Π. αποτέλεσε την εγγύηση που απαίτησε η Κοινωνία των Εθνών για να χορηγήσει αυτά τα δάνεια στην Ελλάδα. Ο προϋπολογισμός της Ε.Α.Π. έφτασε τα 12,5 εκατομμύρια λίρες, ενώ η κυβέρνηση της Ελλάδας της

εκχώρησε με τίτλους πλήρους κυριότητας 5.000.000 στρέμματα. Επισημαίνεται ότι οι αρμοδιότητες της Ε.Α.Π. δεν περιελάμβαναν τις κοινωνικές ανάγκες των προσφύγων όσον αφορά την τροφή, την ένδυση και την ιατροφαρμακευτική περίθαλψη. Για τον λόγο αυτό, ένας αριθμός φιλανθρωπικών διεθνών οργανισμών δραστηριοποιήθηκε προκειμένου να παράσχει αρωγή στους πρόσφυγες, ανάμεσα στους οποίους ο Αμερικανικός Ερυθρός Σταυρός, ο Σουηδικός Ερυθρός Σταυρός, η American Near East Relief κ.ά.

Κολιόπουλος-Ι.Μιχαηλίδης (επιμ.), Οι πρόσφυγες στη Μακεδονία. Από την τραγωδία στην εποποιία, Εκδ. Μίλητος 2009 σ.76

-ΚΑΛΗ ΕΠΙΤΥΧΙΑ -

ΛΕΤΤΑ ΜΠΟΚΑ